

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่
เรื่อง ประกาศใช้คู่มือการปฏิบัติงานการบริหารจัดการความเสี่ยงองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่

ด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่ ได้พิจารณาคู่มือการปฏิบัติงานการบริหารจัดการความเสี่ยง
องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดทำรายงานการจัดทำแผนบริหารจัดการ
ความเสี่ยงและรายงานการติดตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง ที่มีความสอดคล้องตามมาตรฐานและ
หลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

บัดนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่ มีมติเห็นชอบคู่มือการปฏิบัติงานการบริหารจัดการความเสี่ยง
องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่ ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2/2567

ประกาศ ณ วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2567

(นายณรรักษ์ นุ่นอุดร)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่

คำนำ

แนวคิดเรื่องการบริหารความเสี่ยงได้นำมาใช้ในการบริหารงานขององค์กร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือการบริหารงานที่จะช่วยให้ผู้บริหารเกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุ้มค่า โดยลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายหรือความไม่แน่นอนที่จะส่งผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายในด้านต่าง ๆ ต่อองค์กร เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในส่วนของการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

องค์กรที่จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ในด้านกลยุทธ์ (Strategic) คือ การบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องและสนับสนุนพันธกิจหลักขององค์กร ด้านการปฏิบัติงาน (Operations) คือ การบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรพิจารณาความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน รวมถึงพิจารณาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานด้วย ด้านการรายงาน (Reporting) คือ การบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีความเชื่อมั่นข้อมูลในรายงานประเภทต่าง ๆ ขององค์กร โดยเฉพาะรายงานทางการเงิน (Financial Report) และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance) ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดมากขึ้น

หน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่ ได้จัดทำคู่มือการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่ ได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน ซึ่งผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานไม่มากนักน้อย หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้จัดทำขอนอรับไว้ และจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
ความหมายและคำจำกัดความ	3
วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง	5
เป้าหมายการบริหารจัดการความเสี่ยง	5
ประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง	5
ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการผลักดันการบริหารความเสี่ยง	6
 บทที่ 2 หลักการบริหารความเสี่ยง	8
กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง	8
แนวคิดบริหารจัดการความเสี่ยง	11
 บทที่ 3 กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง	15
การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรและระดับหน่วยงานย่อย	15
การคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง	16
การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง	17
การติดตามและการทบทวน	23
การสื่อสารและการรายงาน	25
แผนผังดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง	26

บทที่ 1 บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี รวมถึงความคาดหวังของประชาชน หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานต้องเผชิญกับความเสี่ยงทั้งปัจจัยภายในและภายนอกซึ่งหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีจะช่วยหน่วยงาน ในการวางแผนและจัดการเหตุการณ์ด้านลบที่อาจเกิดขึ้นอันเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน รวมถึงช่วยหน่วยงานในการบริหารจัดการเพื่อสร้างหรือฉวยโอกาส หรือได้รับประโยชน์จากเหตุการณ์ด้านบวกที่อาจเกิดขึ้น ส่งผลให้หน่วยงานสามารถเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการให้บริการของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ประชาชนและประเทศชาติได้รับประโยชน์สูงสุดจากการบริหารจัดการความเสี่ยงภายใต้หลักธรรมาภิบาล

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่ ได้นำแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐเรื่องหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร มาเป็นกรอบแนวทางที่ช่วยให้หน่วยงานสามารถนำหลักการบริหารจัดการความเสี่ยง มาปรับใช้เพื่อวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรได้อย่างเหมาะสมโดยการกำหนดนโยบายแนวทางและกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 79 "ให้หน่วยงานรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง" โดยถือปฏิบัติตามประกาศหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยงเสนอผู้บริหารต่อไป

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลัง พ.ศ. 2561

มาตรา 79 บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง

หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง สำหรับหน่วยงานภาครัฐ พ.ศ. 2562

(หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0409.4/ว23 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2562)

กำหนดหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ โดยมีหน้าที่จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง การติดตามประเมินผล จัดทำรายงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง และทบทวนแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ
เรื่องหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร

(หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0409.3/ว 36 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2564)

หลักบริหารจัดการความเสี่ยงและตัวอย่างการบริหารจัดการความเสี่ยง

ข้อกำหนดแนวทางในการจัดทำรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและ
หลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง สำหรับหน่วยงานภาครัฐ
พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0805.2/ว 3412 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2566)

แบบรายงานการจัดการความเสี่ยง 5 แบบ

ประกอบด้วย บส.1 / บส.2/บส.3/บส.4 และ บส.5

ดังนั้นการบริหารจัดการความเสี่ยง ถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์การอย่างมี
ธรรมาภิบาล โดยปัจจัยหลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ประสบความสำเร็จเกิดจากการความมุ่งมั่น
ของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและผู้กำกับดูแล

หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

1. กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือช่วยหน่วยงานในการกำหนดแผนระดับองค์กร (Strategic Plans) และการกำหนดวัตถุประสงค์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการตัดสินใจของผู้บริหารอยู่บนพื้นฐานข้อมูลสารสนเทศที่สมบูรณ์ ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์กร และเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของหน่วยงาน
2. กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Routine Processes) ของการบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน

2. ความหมายและคำจำกัดความ

ความเสี่ยง (Uncertainty) หมายถึง ความไม่แน่นอนที่อาจจะส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมายโดยผลกระทบดังกล่าวทำให้การดำเนินงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายหรือความคาดหวังโดยอาจวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงได้จากผลกระทบของเหตุการณ์และโอกาสที่จะเกิด

ปัจจัยความเสี่ยง (Risk Factor) หมายถึง สาเหตุของความเสี่ยงที่จะทำให้ไม่บรรลุ วัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการดำเนินงานหลักที่กำหนดไว้ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในองค์กร

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการระบุความเสี่ยงและ การวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าประสงค์ขององค์กรโดยการประเมินจาก

1. โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยง

2. ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ขนาดของความรุนแรงความเสียหายที่เกิดขึ้นหากเกิด เหตุการณ์ความเสี่ยง

ระดับของความเสี่ยง (Risk Level) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมิน โอกาสและผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง แบ่งออกเป็น 5 ระดับคือความเสี่ยงสูงมาก ความเสี่ยงสูง ความเสี่ยงปานกลาง ความเสี่ยงน้อย และความเสี่ยงน้อยมาก

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง การกำหนดนโยบายโครงสร้างและ กระบวนการเพื่อให้คณะกรรมการผู้บริหารและบุคลากรนำไปปฏิบัติในการกำหนดกลยุทธ์และปฏิบัติงาน ทั่วทั้งองค์กร โดยกระบวนการบริหารความเสี่ยงจะสัมฤทธิ์ผลได้องค์กรจะต้องสามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจ เกิดขึ้นประเมินผลกระทบต่อองค์กรและกำหนดวิธีการจัดการที่เหมาะสมให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในระดับหนึ่งว่าผลการดำเนินงานตามภารกิจต่างๆจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้ได้

COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) หมายถึง กรอบแนวคิดในการบริหารความเสี่ยงแบบทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) มีแนวทางในการแจกแจงปัญหาและความเสี่ยงออกเป็นองค์ประกอบย่อยรวมถึงมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจน

การบริหารความเสี่ยงโดยองค์กรรวม (Enterprise Risk Management: ERM) หมายถึง การบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร รวมถึงกระบวนการในการปฏิบัติงานต่าง ๆ โดยต้องพยายามที่จะลดสาเหตุของความเสี่ยงในแต่ละโอกาสที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้องค์กรเกิดความเสียหาย โดยการทำให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นสำคัญ

การจัดการความเสี่ยง หมายถึง แนวทางในการลดโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์หรือความเสี่ยงหรือลดผลกระทบความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Tolerance)

การติดตามประเมินผล หมายถึง ระบบบริหารความเสี่ยงที่สมบูรณ์ หน่วยงานจะต้องมีการติดตามผลระหว่างดำเนินการตามแผน และทำการตรวจทานดูว่าแผนมีการจัดการความเสี่ยงมีประสิทธิภาพให้คงดำเนินการต่อไป เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการบริหารความเสี่ยงถูกกำหนดไว้มีประสิทธิภาพเพียงพอเหมาะสมมีการปฏิบัติตามจริง หากพบข้อบกพร่องต้องได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและทันเวลา นอกจากนี้ควรกำหนดให้มีการประเมินความเสี่ยงซ้ำอีกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อดูว่าความเสี่ยงได้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้แล้วมีความเสี่ยงใหม่เพิ่มขึ้นมาอีกหรือไม่

ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ความเสี่ยงที่องค์กรต้องพยายามลดให้น้อยลงหรือหมดไป ได้แก่ ความเสี่ยงในด้านนโยบาย ความเสี่ยงในการดำเนินงาน ความเสี่ยงในด้านทรัพยากรบุคคล ความเสี่ยงในด้านการเงิน และความเสี่ยงในด้านกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เป็นต้น

ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบขององค์กร ซึ่งต้องพยายามหามาตรการที่จะลดผลกระทบในทางลบให้ได้มากที่สุด ได้แก่ ความเสี่ยงด้านสภาพเศรษฐกิจ ความเสี่ยงด้านการเมืองการปกครอง ความเสี่ยงด้านการแข่งขัน ความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ความเสี่ยงด้านสังคมและพฤติกรรมของผู้บริโภค ความเสี่ยงด้านกฎหมายและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ เป็นต้น

3. วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง

1. เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานในองค์กรมีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงสามารถบริหารความเสี่ยงได้ในทิศทางเดียวกัน
2. เพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานได้ตามพันธกิจและวิสัยทัศน์ที่กำหนดในแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
3. เพื่อเป็นเครื่องมือในการวัดความเสี่ยงในหน่วยงานทุกระดับขององค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยไร่ ได้แก่ สำนักปลัด กองคลัง กองช่าง กองการศึกษาฯ และวัฒนธรรม และหน่วยงานตรวจสอบภายใน
4. เพื่อเป็นการลดโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับองค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยไร่ และเป็นกรอบแนวทางในการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานบริหารความเสี่ยง

4. เป้าหมายการบริหารจัดการความเสี่ยง

1. หัวหน้าหน่วยงานราชการและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยไร่
2. จัดให้มีระบบการบริหารที่ดีและเป็นไปอย่างมีระบบและมีองค์ประกอบหลักของการบริหารความเสี่ยงที่ดีและครบถ้วน
3. สามารถนำแผนบริหารความเสี่ยงไปใช้ในการบริหารงานที่รับผิดชอบ

5. ประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง

1. เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจด้านต่างๆ เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงเป็นการดำเนินการซึ่งตั้งอยู่บนสมมุติฐานในการตอบสนองต่อเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร
2. ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของความเสี่ยงต่างๆ ที่สำคัญ ซึ่งจะทำให้พนักงานภายในองค์กรเข้าใจเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร และตระหนักถึงความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อองค์กรได้อย่างครบถ้วน
3. เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานเนื่องจากการบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมั่นใจได้ว่า ความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและทันเวลารวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานและการตัดสินใจในด้านต่างๆ เช่น การวางแผนการกำหนดกลยุทธ์การติดตามควบคุมและวัดผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร
4. ช่วยให้การพัฒนาองค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การบริหารความเสี่ยงทำให้รูปแบบ การตัดสินใจในการปฏิบัติงานขององค์กรมีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การตัดสินใจโดยผู้บริหารมีความเข้าใจในกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ขององค์กรและระดับความเสี่ยงอย่างชัดเจน
5. ช่วยให้การพัฒนาการบริหารและจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงระดับความเสี่ยงในแต่ละกิจกรรมและการเลือกใช้มาตรการในการบริหารความเสี่ยง

6. ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการผลักดันการบริหารความเสี่ยง

ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การปฏิบัติตามกรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กรประสบความสำเร็จ มี 8 ประการ ดังนี้

1. การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง

การปฏิบัติตามกรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กรจะประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับเจตนารมณ์การสนับสนุนการมีส่วนร่วมและความเป็นผู้นำของผู้บริหารระดับสูงในองค์กรผู้บริหารระดับสูงต้องให้ความสำคัญและการสนับสนุนแก่ทุกคนในองค์กรให้เข้าใจความสำคัญในคุณค่าของการบริหารความเสี่ยงต่อองค์กรมิฉะนั้นแล้วการบริหารความเสี่ยงไม่สามารถเกิดขึ้นได้

2. ความเข้าใจความหมายของความเสี่ยงตรงกัน

การใช้คำนิยามเกี่ยวกับความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงแบบเดียวกันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพ ในการกำหนดวัตถุประสงค์นโยบายกระบวนการเพื่อใช้ในการบ่งชี้และประเมินความเสี่ยงและกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมทำให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกระดับมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการบริหารความเสี่ยง

3. กระบวนการบริหารความเสี่ยงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

องค์กรทั่วไปจะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้นั้น จะต้องนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาปฏิบัติได้อย่างทั่วถึงทั่วทั้งองค์กรและกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

4. การบริหารการเปลี่ยนแปลงต้องมีการชี้แจง

การนำกระบวนการการบริหารความเสี่ยงมาปฏิบัติองค์กรต้องมีการปรับวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยงขององค์กรให้เข้ากับทุกระดับขององค์กร และต้องให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของผลที่องค์กรและแต่ละบุคคลจะได้รับการเปลี่ยนแปลง

5. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

การสื่อสารเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงและวิธีปฏิบัติมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการสื่อสารจะเน้นให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับกลยุทธ์องค์กร การชี้แจงทำความเข้าใจต่อพนักงานทุกคนถึงความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลต่อกระบวนการบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้เกิดการยอมรับในกระบวนการและนำมาซึ่งความสำเร็จในการพัฒนาการบริหารความเสี่ยง

6. การวัดผลการบริหารความเสี่ยง

การวัดความเสี่ยงในรูปแบบผลกระทบและโอกาสที่จะเกิดขึ้นจะทำให้ผู้บริหาร สามารถประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและดำเนินกระบวนการทั้งหมดให้เกิดความสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเป็นการลดความแตกต่างระหว่างความเสี่ยงที่เกิดขึ้นสามารถประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและดำเนินการให้กับบวนการทั้งหมดเกิดความสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเป็นการลดความแตกต่างระหว่างความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

7. การให้ความรู้เรื่องการบริหารความเสี่ยง

ผู้บริหารและพนักงานทุกคนในองค์กรควรต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อให้เข้าใจกระบวนการบริหารความเสี่ยงและความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในการจัดการกับความเสี่ยงเพื่อบรรลุความสำเร็จขององค์กร และสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง

8. การติดตามกระบวนการการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนสุดท้ายของปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยงคือการกำหนดวิธีที่เหมาะสมในการติดตามการบริหารความเสี่ยง

- การติดตามกระบวนการการบริหารความเสี่ยงควรพิจารณาประเด็นต่อไปนี้
- การรายงานและตรวจทานขั้นตอนติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงความชัดเจนและสม่ำเสมอของการมีส่วนร่วมและความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูง
- บทบาทของผู้นำในการสนับสนุนและติดตามการบริหารความเสี่ยง
- การประยุกต์ใช้เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยง

บทที่ 2

หลักการบริหารความเสี่ยง

1. กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง

กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยงหน่วยงานของรัฐควรพิจารณานำกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงนี้ ไปปรับใช้ในการวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานได้รับประโยชน์สูงสุดจากการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างแท้จริง โดยหน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งอาจมีศักยภาพที่แตกต่างกันในการนำกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้งหมดไปปรับใช้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของหน่วยงาน กรอบบริหารจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย หลักการ 8 ประการ ดังนี้

1. การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องดำเนินการแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร
2. ความมุ่งมั่นของผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และผู้บริหารระดับสูง
3. การสร้างและรักษาบุคลากรและวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร
4. การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง
5. การตระหนักถึงผู้มีส่วนได้เสีย
6. การกำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และการตัดสินใจ
7. การใช้ข้อมูลสารสนเทศ
8. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องดำเนินการแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร

การบริหารจัดการความเสี่ยงแบบบูรณาการควรมีลักษณะ ดังนี้

1. การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องมีการบริหารจัดการในภาพรวมมากกว่าแยกเดี่ยว เนื่องจากความเสี่ยงของกิจกรรมหนึ่งอาจมีผลกระทบต่อความเสี่ยงของกิจกรรมอื่น ๆ
2. การบริหารจัดการความเสี่ยงควรผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานขององค์กร รวมถึงกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ และกระบวนการประเมิน
3. การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องช่วยสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในทุกระดับขององค์กร

ความมุ่งมั่นของผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และผู้บริหารระดับสูง

การบริหารจัดการความเสี่ยงจะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่นของผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และผู้บริหารระดับสูง หน่วยงานของรัฐบางแห่งมีผู้กำกับดูแลในรูปแบบคณะกรรมการซึ่งมีหน้าที่ในการกำกับฝ่ายบริหารให้มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ผู้กำกับดูแลซึ่งมีหน้าที่ดังกล่าวจะมีหน้าที่ในการกำกับการบริหารจัดการความเสี่ยงด้วย สำหรับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและผู้บริหารระดับสูงมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการความเสี่ยง

การกำกับการบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้กำกับดูแลเกิดความมั่นใจว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและผู้บริหารระดับสูงได้บริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐและผู้บริหารระดับสูงมีหน้าที่โดยตรงในการสร้างระบบบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การสร้างสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมองค์กร และระบบการบริหารบุคคลที่เหมาะสม การจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอในการบริหารจัดการความเสี่ยง การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การรายงานและสื่อสาร เป็นต้น

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐและผู้บริหารระดับสูงมีหน้าที่โดยตรงในการสร้างระบบบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย การสร้างสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมองค์กร และระบบการบริหารบุคคลที่เหมาะสม การจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอในการบริหารจัดการความเสี่ยง การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การรายงานและสื่อสาร เป็นต้น

การสร้างและรักษาบุคลากรและวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร

การขับเคลื่อนหน่วยงานของรัฐต้องอาศัยบุคลากรที่มีศักยภาพ การบริหารทรัพยากรบุคคลเริ่มตั้งแต่ การสรรหา การพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถ การส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ โดยบุคลากรถือว่าเป็นสินทรัพย์หลักขององค์กรที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ

การสร้างบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการความเสี่ยงถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการความเสี่ยง บุคลากรควรมีพฤติกรรมตระหนักถึงความเสี่ยง (Risk-aware behavior)

การสร้างพฤติกรรมที่ดี (Desired behaviors) ในการส่งเสริมการบริหารจัดการความเสี่ยงผ่าน วัฒนธรรมที่ดีขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญ การสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการบริหารจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย

1. การสื่อสารและการตระหนักถึงนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน
2. การสร้างความตระหนักถึงหน้าที่ต่อองค์กรในการแจ้งข้อมูลผิดปกติ
3. การสร้างพฤติกรรมการแบ่งปันข้อมูลภายในองค์กร
4. การสร้างพฤติกรรมการตัดสินใจตามนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง
5. การสร้างพฤติกรรมการตระหนักถึงความเสี่ยงและโอกาส

การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง

หน่วยงานควรมีการกำหนด หน้าที่ ความรับผิดชอบในเรื่องของการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างชัดเจนและเหมาะสม ประกอบด้วย เจ้าของความเสี่ยง (Risk Owners) ซึ่งรับผิดชอบในการติดตาม การรายงาน หรือการส่งสัญญาณความเสี่ยง ผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจกรณีที่มีความเสี่ยงเกิดขึ้นในระดับที่กำหนดไว้ และผู้ที่มีหน้าที่ในการควบคุมกำกับติดตามให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

การตระหนักถึงผู้มีส่วนได้เสีย

การบริหารจัดการความเสี่ยงนอกจากจะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นหลักแล้ว ผู้บริหารต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้วย โดยเฉพาะความคาดหวังของผู้รับบริการหรือความหวังของประชาชนที่มีต่อองค์กร รวมถึงผลกระทบที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม

การกำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และการตัดสินใจ

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือช่วยผู้บริหารในการกำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ขององค์กร เพื่อให้หน่วยงานมั่นใจว่ายุทธศาสตร์/ขององค์กรสอดคล้องกับพันธกิจตามกฎหมายและหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์อาจหมายถึงแผนปฏิบัติราชการระยะยาว แผนปฏิบัติราชการระยะปานกลาง หรือแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยงาน

เมื่อหน่วยงานของรัฐกำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์โดยสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ระดับองค์กรแล้ว การบริหารจัดการความเสี่ยงจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทางเลือกของงาน/โครงการ (งานใหม่ๆ) และการกำหนดวัตถุประสงค์ระดับการปฏิบัติงาน รวมถึงการมอบหมายความรับผิดชอบในการบริหารจัดการความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร

การใช้ข้อมูลสารสนเทศ

ในปัจจุบันข้อมูลสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กรที่มีการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการความเสี่ยง หน่วยงานควรพิจารณาใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลความเสี่ยงเป็นพื้นฐาน หน่วยงานควรกำหนดประเภทข้อมูลที่ต้องรวบรวม วิธีการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล และบุคคลที่ควรได้รับข้อมูล

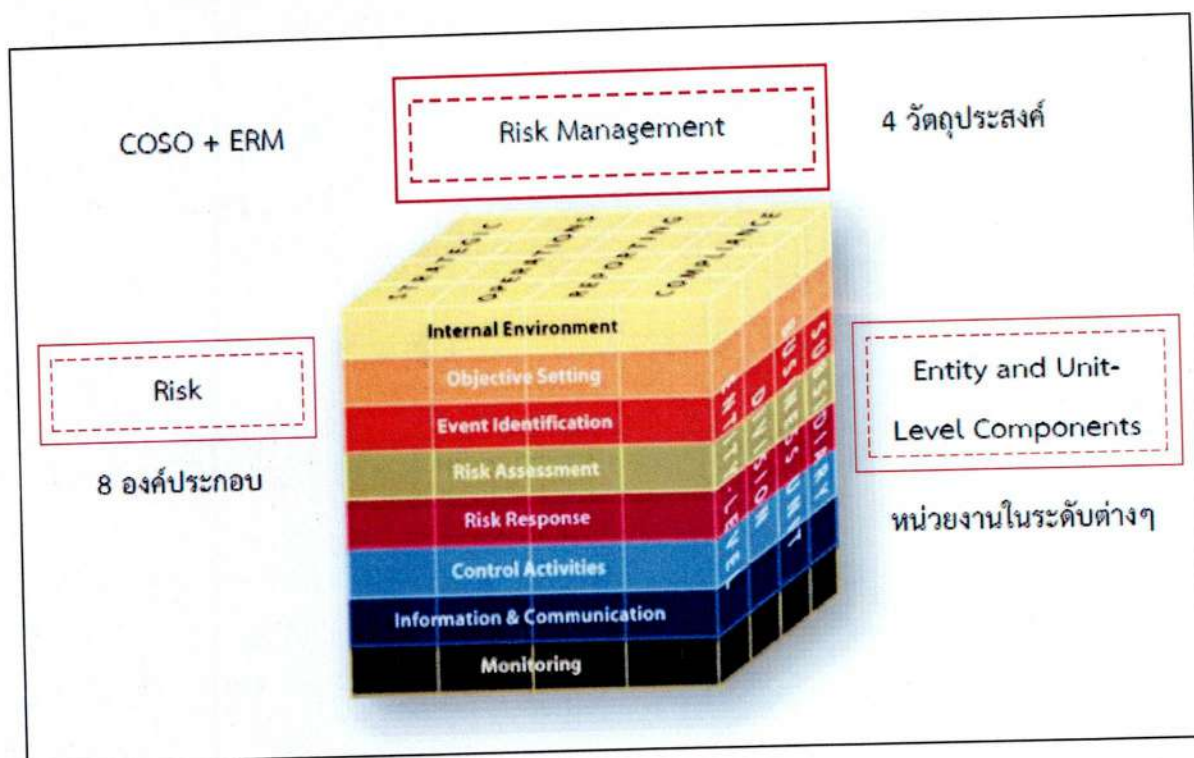
ข้อมูลความเสี่ยง ประกอบด้วย เหตุการณ์ที่เป็นผลกระทบทางลบหรือทางบวกต่อองค์กร สาเหตุความเสี่ยง ตัวผลักดันความเสี่ยง หรือตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ (Key Risk Indicators) ข้อมูลสารสนเทศต้องมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และทันต่อเวลา ทั้งนี้ หน่วยงานอาจพิจารณาการรวบรวมการประมวผล หรือการวิเคราะห์ความเสี่ยงแบบอัตโนมัติเพื่อลดข้อผิดพลาดจากบุคคล (Human errors)

การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ความสมบูรณ์ของระบบบริหารจัดการความเสี่ยงขึ้นอยู่กับขนาด โครงสร้าง ศักยภาพขององค์กร รวมถึงการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการความเสี่ยง หน่วยงานอาจพิจารณาทำ Benchmarking เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานอาจพัฒนาระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงเริ่มต้นจากการบริหารจัดการความเสี่ยงแบบ Silo พัฒนาเป็นการบริหารจัดการความเสี่ยงแบบบูรณาการ และพัฒนาต่อเนื่องโดยมีการสั่งการบริหารจัดการความเสี่ยงเข้าสู่กระบวนการดำเนินงานโดยปกติของดำเนินงานและการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลด้านความเสี่ยง

2. แนวคิดการบริหารจัดการความเสี่ยง

มาตรฐานที่จะนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางบริหารความเสี่ยง เป็นกรอบแนวคิดในการบริหาร ความเสี่ยงแบบทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) มีแนวทางในการแจกแจงปัญหา และความ เสี่ยงออกเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ รวมถึงมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการ บริหาร ความเสี่ยงที่ชัดเจน อ้างอิงจากมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปภาพที่ 1 องค์ประกอบในการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO : ERM (Integrated Framework)

กรอบหลักการบริหารความเสี่ยงแบบบูรณาการตามแนวทาง COSO : ERM (Integrated Framework) ดังกล่าว มีองค์ประกอบหลักจำนวน 8 องค์ประกอบ เพื่อเป็นกรอบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) ได้แก่ วัฒนธรรมขององค์กร นโยบายในการบริหารความเสี่ยงและมุมมองของผู้บริหารเป็นต้น
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) เป็นกระบวนการการกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยงขององค์กรโดยส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ขององค์กร
3. การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification) เป็นการระบุปัจจัยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นทั้งจากภายนอกและภายในองค์กรโดยพิจารณาถึงสาเหตุของความเสี่ยงนั้น ๆ
4. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการวิเคราะห์พิจารณาจากโอกาสในการเกิดขึ้นของความเสี่ยงและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความเสี่ยง

หลักเกณฑ์การพิจารณา ประกอบด้วย

1. ระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ (Likelihood) กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ (เชิงปริมาณ)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	คำอธิบาย
5	สูงมาก	5 ครั้ง/ปี
4	สูง	4 ครั้ง/ปี
3	ปานกลาง	3 ครั้ง/ปี
2	น้อย	2 ครั้ง/ปี
1	น้อยมาก	1 ครั้ง/ปี

ระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ (เชิงคุณภาพ)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสในการเกิดความเสี่ยงสูงมาก
4	สูง	มีโอกาสในการเกิดความเสี่ยงค่อนข้างสูงหรือบ่อยครั้ง
3	ปานกลาง	มีโอกาสในการเกิดความเสี่ยงเป็นบางครั้ง
2	น้อย	อาจมีโอกาสดังกล่าวความเสี่ยงนาน ๆ ครั้ง
1	น้อยมาก	แทบไม่มีโอกาสในการเกิดความเสี่ยงเลย

2. ระดับความรุนแรงของผลกระทบความเสี่ยง (Impact) กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

2.1 กรณีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบด้านกลยุทธ์

ระดับความรุนแรงผลกระทบของความเสี่ยง		
ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรในระดับสูงมาก
4	สูง	มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรในระดับสูง
3	ปานกลาง	มีผลกระทบต่อเป้าหมายบางอย่างขององค์กร
2	น้อย	มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรเล็กน้อย
1	น้อยมาก	แทบไม่มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรเลย

2.2 กรณีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน

ระดับความรุนแรงผลกระทบต่อความเสี่ยง		
ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีผลกระทบต่อกระบวนการและการทำงานรุนแรงมาก
4	สูง	มีผลกระทบต่อกระบวนการและการทำงานขั้นรุนแรง
3	ปานกลาง	มีการชะงักงันมีนัยสำคัญต่อการทำงาน
2	น้อย	มีผลกระทบเล็กน้อยต่อการทำงาน
1	น้อยมาก	ไม่มีการชะงักของกระบวนการทำงาน

2.3 กรณีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อการเงิน

2.3.1 กรณีความรุนแรงที่สามารถวัดเป็นตัวเงินได้

ระดับความรุนแรงผลกระทบต่อความเสี่ยง		
ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มากกว่า 100,001 บาทขึ้นไป
4	สูง	มากกว่า 50,001 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 100,000 บาท
3	ปานกลาง	มากกว่า 10,001 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50,000 บาท
2	น้อย	มากกว่า 5,001 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 10,000 บาท
1	น้อยมาก	ไม่เกิน 5,000 บาท

2.3.2 กรณีความรุนแรงที่ไม่สามารถวัดเป็นตัวเงินได้

ระดับความรุนแรงผลกระทบต่อความเสี่ยง		
ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีการสูญเสียทรัพย์สินอย่างมหันต์ มีการบาดเจ็บถึงขั้นชีวิต
4	สูง	มีการสูญเสียทรัพย์สินมาก มีการบาดเจ็บถึงขั้นพักงาน
3	ปานกลาง	มีการสูญเสียทรัพย์สินมาก มีการบาดเจ็บสาหัสถึงขั้นหยุดงาน
2	น้อย	มีการสูญเสียทรัพย์สินพอสมควร มีการบาดเจ็บรุนแรง
1	น้อยมาก	มีการสูญเสียทรัพย์สินเล็กน้อย ไม่มีการบาดเจ็บรุนแรง

2.4 กรณีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ

ระดับความรุนแรงผลกระทบของความเสียหาย		
ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรในระดับสูงมาก
4	สูง	มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรในระดับสูง
3	ปานกลาง	มีผลกระทบต่อเป้าหมายบางอย่างขององค์กร
2	น้อย	มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรเล็กน้อย
1	น้อยมาก	แทบไม่มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรเลย

การจัดลำดับความเสี่ยง เมื่อได้ค่าระดับความเสี่ยงแล้วนำมาจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยง เพื่อพิจารณากำหนดกิจกรรมควบคุมในแต่ละสาเหตุของความเสี่ยงที่สำคัญและเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ระดับความเสี่ยง และผลกระทบของความเสี่ยงที่ประเมินได้ตามตารางประเมินความเสี่ยง โดยการจัดลำดับ สูงมาก สูง ปานกลาง และต่ำ และเลือกความเสี่ยงที่มีระดับสูงมากและสูง มาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ในขั้นตอนต่อไป

ระดับความเสี่ยง = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ × ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่าง ๆ

ซึ่งใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับคะแนน ความเสี่ยง	จัดระดับความเสี่ยง	กลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง	พื้นที่สี
1-4	ต่ำ	หลีกเลี่ยงหรือกำจัดความเสี่ยง	ฟ้า
5-8	ปานกลาง	ยอมรับความเสี่ยง (มีมาตรการติดตาม)	เขียว
9-15	สูง	ควบคุมความเสี่ยง (มีแผนควบคุมความเสี่ยง)	เหลือง
16-25	สูงมาก	ถ่ายโอนความเสี่ยง	แดง

5. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response) เป็นการกำหนด มาตรการที่จะรองรับและตอบสนองต่อความเสี่ยง ได้แก่ การลดโอกาสในการเกิดความเสี่ยงการถ่ายโอนความเสี่ยง การลดผลกระทบที่เกิดจากความเสียหายและการยอมรับความเสี่ยง เป็นต้น

6. กิจกรรมควบคุม (Control Activities) เป็นการกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติ เพื่อให้มั่นใจว่า จะมีการดำเนินการตามมาตรการตอบสนองความเสี่ยงที่กำหนดไว้

7. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) ได้แก่ การเก็บรวบรวม การบันทึกข้อมูลการสื่อสารรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บุคลากรได้รับรู้ถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการบริหารความเสี่ยง

8. การติดตามผล (Monitoring) เป็นการติดตามผลในการ บริหารความเสี่ยงว่าเมื่อดำเนินการ บริหารความเสี่ยงตามมาตรการที่กำหนดไว้แล้วได้มีผลอย่างไรมีความเสี่ยงตกค้างหลงเหลืออยู่หรือไม่

บทที่ 3

กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรและระดับหน่วยงานย่อย

1.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย

1. ปลัดเทศบาล	เป็นประธานคณะกรรมการ
2. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล	เป็นคณะกรรมการ
3. ผู้อำนวยการกองคลัง	เป็นคณะกรรมการ
4. ผู้อำนวยการกองช่าง	เป็นคณะกรรมการ
5. ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	เป็นคณะกรรมการ
6. หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน	เป็นคณะกรรมการ
13. นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	เป็นคณะกรรมการและเลขานุการ
14. นักจัดการงานทั่วไป	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่

- จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
- พิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจที่สำคัญ เพื่อนำมาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร อย่างเหมาะสม เพียงพอ และมีประสิทธิผล
- ควบคุม กำกับ ติดตามโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจที่สำคัญ ให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร
- ทบทวนคู่มือการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับหน่วยงานย่อย

ประธานกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร แจ้งให้ทุกสำนัก/กอง สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับหน่วยงานย่อยขึ้น เพื่อสนับสนุนข้อมูลการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรได้ ประกอบด้วย

1. หัวหน้าสำนักปลัด/ผู้อำนวยการกอง	เป็นประธานคณะทำงาน
2. หัวหน้าฝ่ายที่ได้รับมอบหมาย	เป็นรองประธานคณะทำงาน
3. หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่ายและเจ้าหน้าที่	เป็นคณะทำงาน
4. หัวหน้าฝ่ายที่ได้รับมอบหมาย	เป็นคณะทำงาน/เลขานุการ
5. เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เป็นคณะทำงาน/ผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่

- สนับสนุนข้อมูลประกอบและจัดทำร่างความเสี่ยงเพื่อประกอบการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร
- ติดตามและสนับสนุนข้อมูลโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจที่สำคัญ เพื่อให้เป็นไปตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

2. การคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจที่สำคัญ เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกความเสี่ยงเพื่อนำมาวิเคราะห์ให้คณะทำงานสำนัก/กอง นำมาพิจารณาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง ดังนี้

1. เป็นโครงการที่บรรจุเป้าหมายภายใต้กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
2. เป็นโครงการที่ได้รับงบประมาณจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี/หรือได้รับงบประมาณภายนอก
3. เป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเกิดเป็นผลผลิตหรือบริการที่ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย
4. เป็นโครงการที่ปรากฏในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่

วิสัยทัศน์ “การบริหารจัดการที่ดี คนมีการศึกษา นำพาเศรษฐกิจ ขจัดสิ้นความยากจน มุ่งสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง”

ภารกิจหลัก(พันธกิจ)

ภารกิจหลักที่ 1 สร้างระบบการบริหารจัดการที่ครอบคลุมถึงด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคม ประปาไฟฟ้า สนับสนุนแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นตามนโยบายรัฐบาล

ภารกิจหลักที่ 2 ปรับปรุงและพัฒนาระบบการศึกษา และสาธารณสุข ตลอดจนอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภารกิจหลักที่ 3 ส่งเสริมการประกอบอาชีพ ทั้งอาชีพหลัก อาชีพเสริมรายได้ และการมีงานทำของประชาชนในท้องถิ่นทุกระดับ

ภารกิจหลักที่ 4 ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของคน ครอบครัว และชุมชน ในการพึ่งตนเอง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ช่วยเหลือดูแลผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เด็ก คนพิการ คนชรา อย่างเท่าเทียมกัน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่

1. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ ด้านสาธารณูปโภค – สาธารณูปการ และการคมนาคม
 - 1.1 ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนน ร่องระบายน้ำ เส้นทางคมนาคมให้อยู่ในสภาพที่ดี มีความสะดวกสบาย
 - 1.2 ก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
 - 1.3 ดำเนินการขยายเขตไฟฟ้าและไฟฟ้าสาธารณะให้ทั่วถึง
 - 1.4 ขุดลอกแหล่งน้ำและก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคได้อย่างเพียงพอ
2. ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.1 สนับสนุนการจัดตั้งและรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อพัฒนาอาชีพ
 - 2.2 ส่งเสริมและให้ความรู้เรื่องการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 3.1 ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา
 - 3.2 ส่งเสริมศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 3.3 การเพิ่มช่องทางการรับรู้ข่าวสารให้แก่ประชาชน
- 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม
 - 4.1 การส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน
 - 4.2 การส่งเสริม สนับสนุนการแก้ไขและป้องกันปัญหาอาสพติด

- 4.3 ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เช่น เด็ก คนพิการ คนชรา ผู้ป่วยเอดส์
- 4.4 ส่งเสริมสนับสนุนด้านกีฬาและนันทนาการ
- 4.5 การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัยอย่างเท่าเทียมกัน
- 5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
 - 5.1 ส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรทุกภาคส่วน
 - 5.2 การส่งเสริมและพัฒนาาระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - 5.3 การส่งเสริมการวางผังเมืองที่ดีและพัฒนาปรับปรุงการจัดเก็บรายได้
 - 5.4 การส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อให้บริการประชาชนให้มีประสิทธิภาพ
 - 5.5 การส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาองค์กร เครื่องมือเครื่องใช้และสถานที่ปฏิบัติงานให้ทันสมัย
- 6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 6.1 สร้างจิตสำนึกให้ตระหนักในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 6.2 ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและมลพิษต่างๆ
 - 6.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพและกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำ
 - 6.4 บำบัดและกำจัดขยะมูลฝอย
- 7. ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
 - 7.1 ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามทุจริตและประพฤติมิชอบ

วิธีดำเนินการ

ให้คณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยงสำนัก/กอง พิจารณาคัดเลือก/โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจที่สำคัญอย่างน้อย 1 โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจที่สำคัญ

3. การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบ

แบบ บส.1 กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์/ข้อบัญญัติ/อื่น ๆ (ถ้ามี)

แบบ บส.1

ชื่อหน่วยงาน.....

กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์/ข้อบัญญัติ/อื่น ๆ
(ถ้ามี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

รหัส ความเสี่ยง	ยุทธศาสตร์ที่ รับผิดชอบ	โครงการ/กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	งบประมาณ (บาท)	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย

ลายมือชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำอธิบายแบบกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์/ข้อบัญญัติ/อื่น ๆ

1. รหัสความเสี่ยง : เรียงตามลำดับจำนวนความเสี่ยงโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ/ อปท. ที่สำคัญ
2. ยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบ : โดยระบุโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ใดหรือภารกิจของ อปท.
3. โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ/ อปท. ที่สำคัญ : ระบุโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ทั้งหมด หรือโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มีความเสี่ยง หรือโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มีความเสี่ยงสูง ตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น)
4. งบประมาณ : งบประมาณโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. (ถ้ามี)
5. วัตถุประสงค์ : ระบุวัตถุประสงค์ตามโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท.
6. ตัวชี้วัด : ระบุตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ
7. เป้าหมาย : เป้าหมายที่ต้องการสูงสุดของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนอง

แบบ บส.2 การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง

แบบ บส.2

ชื่อหน่วยงาน.....

การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

รหัส ความเสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่ สำคัญ	วัตถุประสงค์	ผู้รับผิดชอบ	ความเสี่ยง	ประเภท ความเสี่ยง	คะแนน โอกาส	คะแนน ผลกระทบ	คะแนน ระดับความ เสี่ยง	วิธีการ ตอบสนอง ความเสี่ยง

ลายมือชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำอธิบายแบบการวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง

1. รหัสความเสี่ยง : ตามลำดับหัวข้อความเสี่ยง โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 1
2. โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ : โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 1
3. วัตถุประสงค์ : โดยนำข้อมูลมาจาก บส. 1
4. ผู้รับผิดชอบ 11 บุคคลหรือหน่วยงาน
5. ความเสี่ยง ระดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ
6. ประเภทความเสี่ยง ประกอบด้วย 6 ประเภท ดังนี้
 1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือความเสี่ยงเกิดจากการนำกลยุทธ์ไปใช้ไม่ถูกต้อง
 2. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risks) คือ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน เช่น ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการรับเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวกับการเงินการคลัง รวมถึงความเสี่ยงด้าน การทุจริตทางการเงิน เป็นต้น

3. ความเสี่ยงด้านการดำเนินการ (Operation Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากระบบการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks) คือ ความเสี่ยงที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี รวมถึงกฎ/นโยบาย/คู่มือ/ แนวทางการปฏิบัติของหน่วยงาน

5. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยี

6. ความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร (Reputational Risks) คือ ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ความเชื่อมั่น และความเชื่อถือขององค์กร

7. **คะแนนโอกาส :** โอกาสที่จะเกิดความเป็นไปได้หรือความถี่ที่จะเกิดความเสี่ยงตามเกณฑ์ประเมินที่กำหนด

คะแนน	ความหมาย	เกณฑ์
5	สูงมาก	โอกาสเกิดมากกว่า 80.01 % ในช่วงระยะเวลาของงาน /ระบบ /โครงการ หรือความถี่จะเกิดขึ้นทุก 6 เดือน
4	สูง	โอกาสเกิด 60.01 - 80% ในช่วงระยะเวลาของงาน /ระบบ /โครงการ หรือ เกิดขึ้นทุกปี
3	ปานกลาง	โอกาสเกิด 40.01 - 60% ในช่วงระยะเวลาของงาน /ระบบ /โครงการ หรือ เกิดขึ้นทุก 2 ปี
2	น้อย	โอกาสเกิด 20.01 - 40% ในช่วงระยะเวลาของงาน /ระบบ /โครงการ หรือ เกิดขึ้นทุก 3 ปี
1	น้อยมาก	โอกาสเกิดไม่เกิน 20% ในช่วงระยะเวลาของงาน /ระบบ /โครงการ หรือ เกิดขึ้นทุก 5 ปี

8. **คะแนนผลกระทบ :** ผลกระทบต่อโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ ตามเกณฑ์ประเมินที่กำหนด

คะแนน	ความหมาย	เกณฑ์
5	สูงมาก	มีผลกระทบด้านจำนวนเงิน มากกว่า 1,000,000 บาท หรือ มีผลกระทบต่อผู้รับบริการมากกว่า ร้อยละ 80.01 หรือ มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรในระดับ มากที่สุด หรือ ส่งผลกระทบต่อประชาชน (ความเป็นอยู่/ชีวิต/ทรัพย์สิน) ระดับ สูงมาก
4	สูง	มีผลกระทบด้านจำนวนเงิน ระหว่าง 500,000 ถึง 1,000,000 บาท หรือ มีผลกระทบต่อผู้รับบริการระหว่าง ร้อยละ 60.01 ถึงร้อยละ 80.00 หรือ มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรในระดับ มาก หรือ ส่งผลกระทบต่อประชาชน (ความเป็นอยู่/ชีวิต/ทรัพย์สิน) ระดับ สูง
3	ปานกลาง	มีผลกระทบด้านจำนวนเงิน ระหว่าง 300,000 ถึง 500,000 บาท หรือ มีผลกระทบต่อผู้รับบริการระหว่าง ร้อยละ 40.01 ถึงร้อยละ 60.00 หรือ มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรในระดับ ปานกลาง หรือ ส่งผลกระทบต่อประชาชน (ความเป็นอยู่/ชีวิต/ทรัพย์สิน) ระดับ ปานกลาง

คะแนน	ความหมาย	เกณฑ์
2	ต่ำ	มีผลกระทบด้านจำนวนเงินระหว่าง 100,000 ถึง 300,000 บาท หรือ มีผลกระทบต่อผู้รับบริการระหว่าง ร้อยละ 20.01 ถึงร้อยละ 40.00 หรือ มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรในระดับ น้อย หรือ ส่งผลกระทบต่อประชาชน (ความเป็นอยู่/ชีวิต/ทรัพย์สิน) ระดับ น้อย
1	ต่ำมาก	มีผลกระทบด้านจำนวนเงิน ต่ำกว่า 100,000 บาท หรือ มีผลกระทบต่อผู้รับบริการ ต่ำกว่า ร้อยละ 20.00 หรือ มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรในระดับ น้อยที่สุด หรือ ส่งผลกระทบต่อประชาชน (ความเป็นอยู่/ชีวิต/ทรัพย์สิน) ระดับ น้อยที่สุด

9. **คะแนนระดับความเสี่ยง :** โดยระบุคะแนนที่ได้จากคะแนนการประเมินโอกาส คุณคะแนนผลกระทบ โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. และนำคะแนนมาจัดตำแหน่งความเสี่ยง

10. **วิธีการตอบสนองความเสี่ยง :** โดยการตัดสินใจเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือหลายวิธี โดยคำนึงถึงต้นทุนกับประโยชน์ที่ได้รับเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการตอบสนองความเสี่ยง ประกอบด้วย

1. ปฏิเสธความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินงานในกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ได้แก่ กิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง/หน่วยงานไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงนั้นได้/ไม่ดำเนินงานในกิจกรรมนั้น
2. การลดโอกาสของความเสี่ยง เช่น ลดโอกาสของความเสี่ยงการทุจริตด้านการเงิน
3. การลดผลกระทบของความเสี่ยง เช่น การทำประกัน/การใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน
4. การโอนความเสี่ยง อาจเลือกใช้วิธีการถ่ายโอนความเสี่ยงที่ไม่สามารถดำเนินการเองได้/ไม่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ ได้แก่ การให้ภาคเอกชนดำเนินการ
5. ยอมรับความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินการจัดการความเสี่ยง เนื่องจากความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้
6. ใช้มาตรการเฝ้าระวัง โดยกำหนดข้อมูลที่ต้องมีการเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ การแจ้งเตือน/การดำเนินการเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้น
7. การทำแผนฉุกเฉิน เป็นการระบุขั้นตอนเมื่อเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น โดยระบุบุคคลและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน
8. การส่งเสริมหรือผลักดันเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น เมื่อเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นส่งผลกระทบเชิงบวก กับองค์กร

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

แบบ บส.3 รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

แบบ บส. 3

ชื่อหน่วยงาน.....

รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

รหัส ความเสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	ความเสี่ยง	วิธีการ ตอบสนอง ความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการจัดการ ความเสี่ยง	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา ดำเนินการ	วิธีการติดตาม และ รายงาน

ลายมือชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำอธิบายแบบการวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง

1. รหัสความเสี่ยง ตามลำดับจำนวนความเสี่ยงของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 2
2. โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มีความเสี่ยงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 2
3. ความเสี่ยง ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจากแบบ บส. 2
4. วิธีการตอบสนองความเสี่ยง โดยนำข้อมูลมาจากแบบ บส. 2
5. ผู้รับผิดชอบ โดยนำข้อมูลมาจากแบบ บส. 2
6. วิธีจัดการความเสี่ยง โดยระบุแนวทางการดำเนินงาน/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/วิธีการดำเนินงาน ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการที่กำหนด เพื่อให้ความเสี่ยงลดลงหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้
7. ตัวชี้วัด ของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มีความเสี่ยง โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 1
8. ระยะเวลาดำเนินการ โดยระบุช่วงระยะเวลาในการดำเนินการจัดการความเสี่ยง
9. วิธีการติดตามและการรายงาน ให้ผู้บริหารทราบ เช่น การประชุม ฯลฯ

4. การติดตามและการทบทวน

การติดตามและการทบทวนเป็นกระบวนการที่ให้ความเชื่อมั่นว่าการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่ยังคงมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการติดตามและทบทวนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอ ปัจจัยที่ทำให้หน่วยงานต้องทบทวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญซึ่งเกิดจากปัจจัยภายในและภายนอก หรือผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไร่ กำหนดให้มีการติดตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง รอบระยะเวลา 3, 6 และ 12 เดือน โดยขั้นตอนดังนี้

แบบ บส. 4

ชื่อหน่วยงาน.....

รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

รหัส ความ เสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่ สำคัญ	วิธีการ จัดการ ความ เสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ผลลัพธ์การ ดำเนินการ จัดการ ความเสี่ยง	เอกสาร/ หลักฐาน	ร้อยละ ความ คืบหน้า	ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง แก้ไขปัญหา

ลายมือชื่อ.....
 ตำแหน่ง.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำอธิบายแบบรายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง

1. รหัสความเสี่ยง นำข้อมูลมาจาก แบบ บส.3
2. โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. นำข้อมูลมาจาก แบบ บส.3
3. วิธีการจัดการความเสี่ยง นำข้อมูลมาจาก แบบ บส.3
4. ระยะเวลาดำเนินการ นำข้อมูลมาจาก แบบ บส.3
5. ผู้รับผิดชอบ นำข้อมูลมาจาก แบบ บส.3

6. ผลลัพธ์การดำเนินการจัดการความเสี่ยง ระบุผลการดำเนินงาน/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/วิธีการดำเนินงาน (ระบุแต่ละขั้นตอน/ระบุเป็นภาพรวม)
7. เอกสาร/หลักฐาน เอกสารอ้างอิงผลการดำเนินการจัดการความเสี่ยง
8. ร้อยละความคืบหน้า ร้อยละของการดำเนินการจัดการความเสี่ยง (ระบุแต่ละขั้นตอน/ระบุเป็นภาพรวม)
9. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา ระบุปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การรายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

แบบ บส.5 รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง

แบบ บส. 5

ชื่อหน่วยงาน..... รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.																
รหัส ความ เสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ ที่สำคัญ	ความ เสี่ยง	คะแนนระดับ ความเสี่ยง ก่อนการดำเนินการ จัดการความเสี่ยง			วิธี การ จัด การ ความ เสี่ยง	ผล ดำเนินการ จาก การ จัดการ ความ เสี่ยง	คะแนน ความเสี่ยง ภายหลังการดำเนินการ จัดการ ความเสี่ยง			การ เปลี่ยน แปลง ระดับ ความ เสี่ยง	ความ เสี่ยง คงเหลือ / เกิดขึ้น ใหม่	สรุป ความเสี่ยง		แนวทาง/ มาตรการ จัดการ ความ เสี่ยง/ วิธีการ ดำเนินการ สำหรับปี ถัดไป	
			โอกาส	ผล กระทบ	คะแนน ระดับ ความ เสี่ยง (3)= (1)x(2)			โอกาส	ผล กระทบ	คะแนน ระดับ ความ เสี่ยง (3)= (1)x(2)			ควบคุม ได้	ควบคุม ไม่ได้		
(1)	(2)	(3)= (1)x(2)	(1)	(2)	(3)= (1)x(2)		(1)	(2)	(3)= (1)x(2)							

ลายมือชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำอธิบายแบบรายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง

1. รหัสความเสี่ยง นำข้อมูลมาจาก แบบ บส.4
2. โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. นำข้อมูลมาจาก แบบ บส.4
3. ความเสี่ยง นำข้อมูลมาจาก แบบ บส.4
4. คะแนนระดับความเสี่ยง ก่อนการดำเนินการจัดการความเสี่ยง นำข้อมูลมาจาก ตารางคะแนนความเสี่ยง
5. วิธีการจัดการความเสี่ยง โดยระบุแนวทางการดำเนินงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน วิธีการดำเนินงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและหนังสือสั่งการที่กำหนดเพื่อให้ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส.4
6. ผลการดำเนินการจัดการความเสี่ยง สรุปผลการดำเนินการเป็นภาพรวม

7. คะแนนระดับความเสี่ยงภายหลังการดำเนินการจัดการความเสี่ยง นำข้อมูลมาจาก ตารางคะแนนความเสี่ยง
8. การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยง โดยการเปรียบเทียบก่อนดำเนินการและภายหลังดำเนินการจัดการ ความเสี่ยงลดลงหรือไม่ลดลง
9. ความเสี่ยงคงเหลือ/เกิดขึ้นใหม่ ระบุความเสี่ยงที่คงเหลือหรือระบุความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่
10. สรุปความเสี่ยงที่ควบคุมได้/ควบคุมไม่ได้ หรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้/ไม่ได้ โดยการใช้เครื่องหมาย ✓ ในตาราง
11. แนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยง/วิธีการดำเนินการสำหรับในปีถัดไป ใช้เพื่อควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

5. การสื่อสารและการรายงาน

การสื่อสารเป็นการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ การมีส่วนร่วมของการบริหารจัดการความเสี่ยง การสื่อสารเป็นการให้และรับข้อมูล (Two-way Communication) หน่วยงานควรมีช่องทางการสื่อสารทั้งภายในและภายนอก โดยการสื่อสารภายในต้องเป็นการสื่อสารแบบจากผู้บริหารไปยังผู้ได้บังคับบัญชา (Top Down) จากผู้ได้บังคับบัญชาไปยังผู้บริหาร (Bottom Up) และระหว่างหน่วยงานย่อยภายใน

การสื่อสารและรายงานต่อผู้กำกับดูแล เป็นการสื่อสารและรายงานความเสี่ยงในภาพรวมขององค์กร เพื่อสนับสนุนหน้าที่การบริหารจัดการความเสี่ยงของฝ่ายบริหาร ซึ่งกำหนดให้มีการสื่อสารและการรายงานการติดตามการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อผู้บริหาร หลังจากผู้บริหารได้รับรายงานสรุปแล้ว จะวินิจฉัยหรือสั่งการเพื่อแก้ไขปัญหาที่ได้จากรายงาน ซึ่งอาจกระทำโดยตรงหรือเสนอตามรายงานก็ได้ตามความเหมาะสม
